

JAMESZOO

Fluisterspel met een
creatieve geest

ABSENT IN BODY

Supergroep uit pure
noodzaak

BELUISTER

MIND THE GAP

#155

AUTHOR AND PUNISHER ♦ SPINIFEX ♦ EMILY WELLS ♦ PURE WRATH
YAMILA ♦ ANOUK KRUIHOF ♦ OKSANA LINDE ♦ BUH RECORDS
SARAH VAN MARCKE ♦ LAILA SAKINI/PRINCESS DIANA OF WALES

ANOUK KRUITHOF

Verzamelen om tot de essentie te komen

Kunstenaar Anouk Kruithof (1981) verzamelt grote hoeveelheden beeldmateriaal. Dat vormt vervolgens de basis voor onder meer sculpturen, video's en installaties. Door deze werkwijze komt ze tot de essentie van maatschappelijke ontwikkelingen. Voor de Kunstkerk (Dordrecht) ging Kruithof aan de slag met ruim driehonderd inzendingen rond de vraag wat normaal is.

auteur Maarten Buser maartenbuser.tumblr.com

'NIET MEER NORMAAL', 2022, Kunstkerk (Dordrecht). Foto Daniel Arthuus

'Dus je zegt eigenlijk dat het project mislukt is? Had ik juist iets heel minimalistisch moeten doen?', vraagt Anouk Kruithof met een grote grijns. Ik merkte namelijk nogal onhandig op dat 'NIET MEER NORMAAL', haar huidige project voor de Kunstkerk in Dordrecht, 'nogal veel is geworden', wat me gebruikelijk voor haar leek. Ik doelde vooral op de multimediale vorm: naast een grote installatie, maakte ze namelijk óók een website én een publicatie op krantenpapier. Haar projecten bestaan regelmatig uit een parallelle expositie, fotoboek en website op basis van hetzelfde artistieke onderzoek. In die zin is 'NIET MEER NORMAAL' – te zien tot en met 17 juli – ondanks de titel een redelijk gangbaar Kruithofproject. Maar toch, wat is eigenlijk normaal? In de hand van een kunstenaar over wiens oeuvre meerdere keren is geschreven dat verandering de enige constante daarin is, levert zo'n thema inhoudelijk verrassende resultaten op.

VERZAMELEN

Kruithof maakt onder meer *artist books*, (video) installaties, performances en (foto)sculpturen. De afgelopen jaren vestigde ze haar naam in Nederland en ver daarbuiten, met opmerkelijke kunstwerken en dito expositieën. Waarschijnlijk het bekendste project is 'Universal Tongue' (2018), waar veel over gesproken en geschreven is. Voor deze grote, nog altijd rondreizende installatie monteerden Kruithof en haar team bijna negenduizend video's van dansende mensen tot een dansmarathon van tweeëndertig uur, die over acht schermen is verspreid. Dit is een extreem voorbeeld van een manier waarop Kruithof meestal werkt: ze verzamelt grote hoeveelheden beeldmateriaal, zoals Instagramfoto's en YouTube-filmpjes, die ze vervolgens remixt. 'Het is alsof ik die hele berg in een soort laboratorium dump om alles eens goed te onderzoeken'.

ken. Dan haal ik daar details uit, of verander er juist niets aan. Ik moet dan echt op zoek gaan naar de essentie om al dat materiaal samen te brengen.' Ze kiest dat materiaal vaak uit op basis van zijn relatie tot maatschappelijke thema's of op basis van haar eigen kijkgedrag: 'Ik was echt verslaafd aan dansfilmpjes kijken op het internet.' Kruithof houdt daarbij de vinger aan de pols van de tijdsgeest. Belangrijke onderwerpen zijn onder meer klimaatverandering en milieuvervuiling, zoals in de videoloop 'Ice Cry Baby' (2017), een remix van video's van smeltende gletsjers. Omdat ze eigenlijk met tweedehands materiaal werkt, brengen die beelden bovendien elk een stem of geschiedenis met zich mee. Daardoor snijdt ook het ogenschijnlijk lichtvoetiger 'Universal Tongue' een actueel maatschappelijk thema aan: de verschillende dansstijlen zijn natuurlijk ook uitingen van culturen van over de hele wereld, waardoor je een inzicht krijgt in culturele verschillen.

Ik dump die hele berg beeldmateriaal in een soort laboratorium.

NORMAAL?

Ook 'NIET MEER NORMAAL' put volop inspiratie uit de buitenwereld. In dit geval gaat het voornamelijk om de samenleving tijdens corona en het vooruitzicht op de wereld daarna. Kruithof en ik spreken elkaar eind maart, een dag voor de publieksopening van 'NIET MEER NORMAAL'. Een paar dagen geleden is de mondkapjesplicht in het openbaar vervoer afgeschaft. Mede daardoor lijkt het oude normaal weer dichterbij dan ooit. 'In Nederland werd volop gediscussieerd over wat nu het oude en wat het nieuwe normaal was. Er werd ook veel geklaagd. Maar ingrijpende gebeurtenissen, zoals de pandemie en nu de oorlog in Oekraïne, vinden nu eenmaal plaats. Daar kun je beter flexibel op reageren en je proberen over te geven aan de nieuwe situatie. Je kunt niet afdwingen dat alles blijft zoals het is. Je moet op een gegeven moment meebewegen, al snap ik dat dat voor de een lastiger is dan voor de ander.' Voor 'NIET MEER NORMAAL' kwam die berg aan beeldmateriaal nu eens naar Kruithof toe, in plaats van dat ze het zelf actief moest verzamelen. Ze deed namelijk een open oproep om bijdrages over de vraag wat normaal is en of een afwijking van de norm juist zo gek nog niet is. Die bijdrages konden bijvoorbeeld collages zijn, foto's of tekeningen. Ook wilde ze weten

wat de lievelingskleur van de inzender was. 'Ik had geen idee wat ik binnen zou krijgen, terwijl ik zes weken later een grote ruimte moest vullen. Dat was toch best spannend. Maar dat dwong me natuurlijk ook om heel anders te kijken naar wat ik opgestuurd kreeg. Er was bovendien echt tijd voor nodig om rustig in me op te nemen wat driehonderd verschillende mensen me wilden zeggen. Vervolgens ging ik monteren en filteren om te kijken welke inzendingen nog wat extra aandacht mochten krijgen. Er zaten namelijk diverse echt diepgaande inzendingen bij.'

AXOLOTL

Van enkele bijdrages maakte Kruithof semi-transparante sheets die ze aanbracht op de ramen van de voormalige kerk, waar het licht doorheen valt. Hiervoor liet ze zich leiden door de lievelingskleuren van de inzenders. Het eindresultaat doet binnen de context van een oude kerk onmiddellijk aan glas-in-lood denken, met het verschil dat er in dit geval geen religieuze voorstellingen op staan. Je ziet onder meer tekeningen van een huiskat en het bolletje-met-uitsteeksel dat iedereen inmiddels herkent als corona. In het midden van de ruimte hangen enorm uitvergroete bijdrages, geprint op textiel. Her en der staan en liggen grote, zachte sculpturen van dieren en andere organismen. 'Dit zijn bijzondere wezens met eigenschappen waar je eigenlijk wel jaloers op kunt zijn. Neem bijvoorbeeld de axolotl, een watersalamander uit Mexico, die zijn eigen ledematen opnieuw kan laten aangroeien. Ook kan hij zijn huid vernieuwen, waardoor hij altijd een babyhuid heeft en dus jong blijft.'

De natuur is sowieso nooit ver weg in deze expositie. De ruimte wordt namelijk ook gevuld met een geluidswerk, waarvoor Kruithof samenwerkte met ontwerper en dj Karoliina Pärnänen. 'Kunst kan niet tippen aan de natuur. Daarom laat ik die ook zo graag toe in mijn werk. In de soundscape hoor je de jungle en het water, en soms heb je het gevoel dat je de ruimte in gaat, zo esoterisch klinkt het dan. Er zit ook een kort stukje in van zang op een begrafenis in Boto-Pasi.' Dat is een jungledorp in Suriname, waar Kruithof een huis heeft en waar ze een deel van haar tijd doorbrengt. 'Daar kom ik echt tot rust, wanneer ik heel lang naar bomen, stenen of rotsen kijk. Dan voel ik me echt een onderdeel van het geheel. De westerse wereld is toch veel individueler en onrustiger. Maar ik geef het toe, je hebt als kunstenaar natuurlijk een flink ego nodig. In de jungle daarentegen voel ik me juist nietig en dat vind ik fijn.' Daarom zijn de andere organismen in de tentoonstelling bewust groter dan mensen. Kruithof voegt toe: 'Ik denk dat er een echte ommekeer komt in hoe mensen over de natuur denken; hoe belangrijk die is voor het menselijk voortbestaan. Een jaar of dertig geleden waren filosofen al met dat onderwerp bezig, maar nu wordt dat veel breder omarmd. Je kunt de

INTERVIEW

titel van het project trouwens ook begrijpen als een enthousiaste uitroep: 'Wauw, zo'n axolotl is toch niet meer normaal cool?!'

FOTOHUID

Kruithof vertelt dat het belangrijk is dat ze zichzelf blijft uitdagen en verrassen, ondanks dat ze vaak op dezelfde verzamelende manier werkt. Sculpturen had ze bijvoorbeeld al eerder gemaakt, maar nog nooit zachte. 'Dat vind ik een interessant idee, juist nu de pandemie op zijn einde lijkt te lopen: kunstwerken maken waar je aan mag voelen en die je uitnodigen om ze aan te raken. De sculpturen zijn een goed voorbeeld van kunstwerken die ook echt steeds anders worden dan de vorige.' De 'huid' van deze nieuwe beelden doet denken aan eerdere projecten, zoals de serie 'Neutrals' (2015-2017), waarvoor Kruithof Instagramfoto's van wapens gebruikte, die door een Amerikaanse overheidsinstelling in beslag genomen werden, daarna gefotografeerd en vervolgens geblurd online gezet. Zelf spreekt ze van een 'fotografische huid' die ook in andere (reeksen) sculpturen voorkomt. Die patronen werden voor 'Neutrals' op transparante materialen geprint en om minimalistische draagconstructies gedrapeerd; ik hoorde iemand deze objecten eens treffend omschrijven als 'gesmolten fotorolletjes'.

Voor 'NIET MEER NORMAAL' besloot Kruithof echter geen beroep te doen op een uitgebreid beeldarchief voor die fotografische huid. 'Omdat ik sommige bijdrages enorm wilde vergroten, had ik een heel goede scanner nodig. Die gebruikte ik vervolgens ook voor holografische papieren. Die hebben kleurige moiré-

patronen en reageren op licht. De scans daarvan heb ik vervolgens laten vergroten en op stof laten drukken, met daarnaast nog een stockfoto van een opvallend insect. Die papieren waren een spontaan idee, maar ik ben er erg blij mee. Het eindresultaat oogt heel *glitchy*.' Lachend voegt ze toe: 'Die patronen hebben een hallucinerend effect van dichtbij. Ze deden me denken aan hoe de natuur eruitzag toen ik psychoactieve middelen had genomen. De lucht, maar ook bomen en dierenhuiden zien er dan zo uit.'

Kunst kan niet tippen aan de natuur.

BIJDRAGEN

Kruithof zegt dat ze benieuwd is naar de reacties op 'NIET MEER NORMAAL'; tijdens de opening maar ook zeker daarna. 'Je mag hier altijd naar binnen. Misschien vind je dit gewoon een fijne omgeving om je huiswerk te maken en ben je niet specifiek geïnteresseerd in mijn werk. Uiteindelijk draait dit project ook niet om het individu. Ik denk dat degenen wiens inzendingen hier supergroot hangen heel trots zullen zijn, maar ik hoop ook dat ze zich realiseren dat hun bijdrage deel uitmaakt van het grote geheel. Jouw lievelingskleur in het raam kan voor een mooie lichtval zorgen. Als iemand daar dan van geniet, dan heb jij daaraan bijgedragen.' ♦

'Neutral', 2015, Galerie Jo van de Loo (München).

live

'NIET MEER NORMAAL', t/m
17/07, Kunstkerk, Dordrecht
'Universal Tongue', t/m
08/05, Museum Voorlinden,
Wassenaar

www

anoukkruihof.com
nietmeernormaal.online